

Bruxelles, 14 decembrie 2017
(OR. en)

15785/17

RECH 420
COMPET 874
ATO 54
IND 379
MI 963
EDUC 455
TELECOM 366
ENER 515
ENV 1071
REGIO 126
AGRI 706
TRANS 562
SAN 464
ESPACE 65

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretar general al Comisiei Europene, sub semnătura dlui Jordi AYET PUIGARNAU, director
Data primirii:	13 decembrie 2017
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2017) 762 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU Raport anual privind activitățile de cercetare și dezvoltare tehnologică ale Uniunii Europene și de monitorizare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014 - 2020) - Orizont 2020 în anul de raportare 2016

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2017) 762 final.

Anexă: COM(2017) 762 final

Bruxelles, 13.12.2017
COM(2017) 762 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**Raport anual privind activitățile de cercetare și dezvoltare tehnologică ale Uniunii
Europene și de monitorizare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014 -
2020) - Orizont 2020 în anul de raportare 2016**

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Raport anual privind activitățile de cercetare și dezvoltare tehnologică ale Uniunii Europene și de monitorizare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014 - 2020) - Orizont 2020 în anul de raportare 2016

1. CONTEXTUL RAPORTULUI ANUAL PRIVIND ACTIVITĂȚILE DE CERCETARE ȘI DEZVOLTARE TEHNOLOGICĂ

Raportul anual privind activitățile de cercetare și dezvoltare tehnologică ale Uniunii Europene (UE) și privind diseminarea rezultatelor este întocmit în temeiul articolului 190 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Scopul raportului este de a oferi o imagine de ansamblu concisă și neexhaustivă asupra principalelor măsuri întreprinse în anul de raportare.

Ca urmare a unui apel din partea Consiliului adresat Comisiei la 30 mai 2017 de a-și eficientiza strategia de raportare, prezentul raport cuprinde date privind monitorizarea anuală a programului Orizont 2020, legate de cererile de propuneri din cadrul Orizont 2020 încheiate în 2016. De la 9 noiembrie 2017, sunt accesibile publicului pe tabloul de bord al programului Orizont 2020 date suplimentare detaliate privind monitorizarea programului-cadru respectiv¹.

2. CONTEXTUL POLITIC GENERAL DIN 2016

Anul 2016 a marcat al doilea an al activității Comisiei sub conducerea președintelui Juncker. La începutul mandatului său, președintele Juncker a anunțat că acesta va deschide noi drumuri pentru Europa și a introdus Agenda pentru locuri de muncă, creștere, echitate și schimbări democratice, axată pe zece priorități politice.

Planul de investiții pentru Europa al Comisiei Europene, în valoare de 315 miliarde de euro, împreună cu Fondul european pentru investiții strategice (FEIS) au generat rezultate suplimentare. Fondul este operațional și a furnizat investiții de înaltă calitate pentru a stimula în continuare economia europeană, inclusiv pentru cercetare și inovare (C&I), precum și pentru IMM-urile și micile întreprinderi cu capitalizare medie active în domeniul inovării.

În cursul anului, anumite inițiative cruciale ale Comisiei, precum uniunea energetică, piața unică digitală, uniunea piețelor de capital, agenda europeană privind securitatea și agenda europeană privind migrația, au ajuns într-o nouă fază. UE are nevoie mai mult ca oricând să fie deopotrivă relevantă și apropiată de cetățeni. Conform președintelui Juncker, trebuie întărită legătura între politici, decizii și strategii.

Ca o urmare a Conferinței de la Paris privind schimbările climatice (COP21), Comisia Europeană a demarat punerea în aplicare a angajamentelor UE în materie de energie și climă prin adoptarea unui pachet ambițios de măsuri denumit „Energie curată pentru toți europenii” care cuprinde o comunicare intitulată „Accelerarea inovării în domeniul energiei curate” (ACEI - *Accelerating Clean Energy Innovation*). În cadrul pachetului sunt evidențiate măsurile de politică de mare amploare pentru accelerarea tranziției Europei la o economie competitivă cu emisii scăzute de dioxid de carbon prin stimularea investițiilor în cercetare și inovare (C&I) în domeniul energiei curate și mobilizarea actorilor la toate

¹ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/projectresults/index.html>.

nivelurile pentru a facilita comercializarea noilor tehnologii și servicii inovatoare în domeniul energiei curate. De asemenea, Comisia a aderat, în numele întregii UE, la Misiunea Inovare, lansată cu ocazia COP21, o inițiativă internațională care depune eforturi pentru a accelera inovarea și cheltuielile publice și private în domeniul energiei curate pentru abordarea schimbărilor climatice.

3. CADRUL DE POLITICĂ

Pe parcursul acestui an de raportare, au fost dezvoltate în continuare prioritățile strategice ale comisariatului pentru cercetare, știință și inovare, Carlos Moedas, pe temele „Inovare deschisă, Știință deschisă și Deschidere spre lume”.

Una din principalele componente ale temei „Știință deschisă” este crearea unui cloud european pentru știință. În 2016, Comisia Europeană a lansat diferite componente ale acestei inițiative pentru a profita de revoluția datelor. Cloudul pentru știință va oferi științei europene, sectorului industrial și autorităților publice o infrastructură digitală de nivel mondial care pune nemijlocit la dispoziția tuturor oamenilor de știință și inginerilor din Uniunea Europeană capacități de calcul și de stocare a datelor de ultimă generație.

În cursul anului 2016, grupul de consilieri științifici de nivel înalt ai mecanismului de consiliere științifică au adoptat un aviz științific comun privind „Eliminarea decalajului dintre emisiile de CO₂ ale vehiculelor utilitare ușoare și rezultatele încercărilor de laborator”, au realizat progrese semnificative în elaborarea unui aviz științific privind „Securitatea cibernetică în piața unică digitală europeană”, și în pregătirea unei note explicative privind „Noile tehnici în biotehnologia agricolă”; grupul a început, de asemenea, să lucreze la un aviz științific privind „Alimentele provenite din oceane”. De-a lungul lui 2016, grupul la nivel înalt a colaborat din ce în ce mai strâns cu nou-înființatul consorțiu intitulat „Science Advice for Policy by European Academies” (SAPEA — finanțat prin intermediul programului Orizont 2020) care reunește cunoștințele de excepție și vasta expertiză ale membrilor a mai mult de 100 de academii și societăți științifice din peste 40 de țări europene.

În scopul creșterii capacității Europei de a genera și dezvolta inovații revoluționare, creatoare de piață, între 16 februarie și 29 aprilie 2016, a fost lansat un apel pentru idei privind o posibilă înființare a unui Consiliu european al inovării. Comisia a lansat, de asemenea, un anunț special pentru constituirea unui grup la nivel înalt de inovatori menit să ofere asistență de specialitate Comisiei Europene pentru conceperea și dezvoltarea unui Consiliu european pentru inovare (CEI), cu scopul de a stimula capacitatea UE în materie de inovații revoluționare, creatoare de piață. Ca urmare anunțului, au fost selectați 15 membri din aproape 500 de candidaturi, formând un grup care și-a început activitatea la 1 ianuarie 2017. Consiliul european pentru inovare este o măsură-cheie în cadrul inițiativei Start-up și Scale-up lansată de Comisie pentru a oferi numeroșilor antreprenori inovatori din Europa toate șansele de a deveni lideri la nivel mondial. Măsurile pilot prevăzute în cadrul programului Orizont 2020 au fost deja dezvoltate în cursul anului 2016 cu implicarea părților interesate externe și a serviciilor relevante ale Comisiei.

În 2016, Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT - *European Institute of Innovation and Technology*) a desemnat o nouă comunitate de cunoaștere și inovare (KIC - *Knowledge and Innovation Community*), numită EIT „Food”, care sprijină inițiativele inovatoare și viabile economic, cu scopul de a transforma sistemul alimentar european, de a consolida încrederea consumatorilor și de a ameliora sănătatea la nivel mondial.

În 2016, a demarat o acțiune pilot privind economia circulară pentru a ajuta diferitele tipuri de inovatori care se confruntă cu obstacole de reglementare prin încheierea de acorduri cu părțile interesate și cu autoritățile publice². Comisia Europeană a lansat, sub forma unui nou proiect-pilot, acorduri de inovare denumite Innovation Deals pentru a-i ajuta pe inovatorii cu soluții promițătoare la problemele de mediu să învingă obstacolele reglementare la introducerea pe piață a ideilor lor.

În februarie 2016, Comisia a lansat o consultare publică privind o nouă inițiativă de C&I pentru o producție alimentară durabilă și o gospodărire îmbunătățită a apelor în zona mediteraneeană, denumită PRIMA, parteneriatul pentru cercetare și inovare în zona mediteraneeană. În octombrie 2016, Comisia a adoptat propunerea legislativă pentru inițiativa PRIMA pe baza articolului 185 din tratat (TFUE), care a fost aprobată de către legiuitor în 2017. Aceasta a constituit o etapă importantă, în special având în vedere recente evenimente din această zonă învecinată a UE.

În iunie 2016, Comisia s-a alăturat, în numele UE, inițiativei mondiale „Mission Innovation”, care a fost inițiată în cadrul conferinței COP21. Această inițiativă reunește economii majore la nivel mondial cu scopul îmbunătățirii coordonării proiectelor de C&I în domeniul tehnologiilor energetice curate. Toți membrii s-au angajat să dubleze în următorii cinci ani investițiile publice în C&I privind energia curată. În noiembrie 2016, pe marginea lucrărilor conferinței de la Bratislava privind Planul SET (Planul strategic european privind tehnologiile energetice), a fost publicat raportul intermediar de activitate pentru 2016 al acestui plan strategic european privind tehnologiile energetice³. Raportul a prezentat obiectivele pentru tehnologiile cheie care sunt pregătite în cooperare și aprobate de toate statele membre și de alte țări ale UE implicate în Planul SET, precum și de comunitatea părților interesate în C&I. Obiectivele sunt axate pe reducerea costurilor și îmbunătățirea performanțelor tehnologiilor cheie cu emisii scăzute de carbon. Etapa următoare constă în elaborarea planurilor de punere în aplicare pentru domeniile tehnologice respective, în care vor fi identificate activitățile/proiectele concrete care contribuie la realizarea obiectivelor a căror îndeplinire revine actorilor interesați de Planul SET. Aceste planuri se află în pregătire în cursul anului 2017.

Comisia Europeană și-a continuat inițiativa „science4refugees” destinată oamenilor de știință și cercetătorilor care sunt refugiați și solicitanți de azil, care presupune un proces de punere în legătură a refugiaților și solicitanților de azil cu pregătire științifică cu instituțiile de știință care se declară în mod voluntar „organizații în care refugiații sunt bineveniți”.

În 2016, un alt beneficiar de grant CEC a primit premiul Nobel. Profesorul Ben Feringa la Universitatea din Groningen din Țările de Jos a primit în 2016 premiul Nobel pentru chimie, împreună cu Sir J. Fraser Stoddart și Jean-Pierre Sauvage, care a supravegheat două burse individuale ale acțiunii Marie Skłodowska-Curie (MSCA) „pentru proiectarea și sinteza de mașini moleculare”. Profesorul Feringa a primit primul său grant CEC de cercetător avansat (ERC Advanced Grant) în 2008 și un al doilea în 2015 pentru a avansa frontierele cunoașterii în domeniul motoarelor moleculare. El este al șaselea beneficiar de grant CEC care a primit premiul Nobel. În trecut, acest om de știință a fost, de asemenea, responsabil cu un proiect MSCA COFUND. În plus, șapte beneficiari de granturi erau deja laureați ai Premiului Nobel în momentul în care aceștia au beneficiat de un grant CEC, ajungându-se astfel la un număr total de 13 laureați ai premiului Nobel finanțați de CEC de la lansarea sa în urmă cu 10 de ani.

²http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/circular-economy/docs/communication-action-plan-forcircular-economy_en.pdf

³ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/set-plan_progress_2016.pdf

În octombrie 2016, Comisia a propus o nouă strategie spațială pentru Europa. Această inițiativă se număra printre principalele 10 inițiative ale noii Comisii. Această strategie va fi strâns legată de programul Orizont 2020 prin intermediul unor diferite cereri de propuneri.

⁴În anul 2016, în contextul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice, a fost adoptat un set de recomandări specifice fiecărei țări⁴, referitoare la aspecte legate de C&I. CSEC (Comitetul pentru Spațiul european de cercetare și inovare), Forumul strategic pentru cooperare S&T internațională (SFIC - *The Strategic Forum for International Scientific and Technological Cooperation*) și GPC (Grupul la nivel înalt pentru programarea în comun) și-au pregătit pozițiile cu privire la evaluarea intermediară a programului Orizont 2020 și la următorul program-cadru de C&I.

În martie 2015 a fost lansat mecanismul de sprijin al politicilor prevăzut în programul Orizont 2020, continuat cu succes ca un nou instrument care oferă statelor membre și țărilor asociate la Orizont 2020 sprijin practic pentru conceperea, punerea în aplicare și evaluarea reformelor de creștere a calității investițiilor proprii în domeniul C&I. În final, au fost întreprinse lucrări de întărire a metodelor de evaluare pentru estimarea impactului investițiilor în domeniul C&I, în special în perspectiva noului program-cadru de C&I.

4. PUNEREA ÎN APLICARE A PROGRAMULUI ORIZONT 2020

Prin intermediul celui de al doilea program de lucru bienal aferent perioadei 2016-2017, Orizont 2020 a fost pus în conformitate cu agenda politică a Comisiei, în special în privința unor priorități precum piața unică digitală, uniunea energetică, economia circulară și Fondul european pentru investiții strategice (FEIS). În cursul anului, au fost lansate cereri de propuneri în valoare de 7,7 miliarde EUR.

Cel de-al doilea val de simplificare a programului Orizont 2020 a avut loc în 2016, incluzând pregătirea unui proiect pilot de finanțare forfetară „*lump sum pilot*”. Prin acest proiect-pilot va fi testată finanțarea prin sume forfetare a marilor proiecte de colaborare făcând parte din programul de lucru 2018-2020 din cadrul Orizont 2020, cu scopul de a desprinde concluzii utile pentru PC9.

Cealaltă prioritate majoră în termeni de punere în aplicare în 2016 a fost exercițiul de programare strategică pentru pregătirea programului de lucru final din cadrul Orizont 2020, având o durată de trei ani și acoperind perioada 2018-20. În cadrul acestui exercițiu major a fost reunită o gamă largă de diferite feluri de informații provenind de la părți interesate din toate domeniile și de la consultările publice; de asemenea, au fost implicate lucrările grupurilor de experți din toate domeniile de cercetare, inovare și politică din cadrul Orizont 2020. Numeroase studii și evaluări ale progreselor înregistrate în cadrul programului până în prezent au susținut acest proces.

În timp ce programele de lucru pentru Orizont 2020 acoperă marea majoritate a finanțărilor disponibile în cadrul programului, acestea sunt completate de programele de lucru separate ale Consiliului European pentru Cercetare, ale Programului Euratom pentru cercetare și inovare (2014-2018), ale Centrului Comun de Cercetare, precum și de Agenda strategică de inovare a Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT).

Tot în 2016, au continuat să fie promovate sinergii (precum întreprinderile comune CleanSky 2 și ECSEL) cu fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) și acțiuni pregătitoare precum „scara către excelență” (*Stairway to Excellence*). În legătură cu

⁴https://ec.europa.eu/info/european-semester/european-semester-timeline/eu-country-specific-recommendations/2016-european_en

aceasta, comisarul Carlos Moedas a anunțat o nouă extindere a mărcii de excelență în cadrul programului Orizont 2020. Candidații au fost invitați să identifice domeniile de specializare inteligentă din statul membru al UE sau din regiunea din care provin și să exploreze potențialul creării de sinergii cu autoritățile de management relevante responsabile pentru fondurile ESI în teritoriu⁵. O „marcă de excelență” este atribuită propunerilor care îndeplinesc pragurile de evaluare, dar care nu beneficiază de finanțare din cauza constrângerilor bugetare în cadrul instrumentului pentru IMM-uri (și eventual în cadrul altor instrumente cu beneficiar unic). „Marca de excelență” permite țărilor/regiunilor să recunoască eticheta de calitate acordată propunerilor promițătoare depuse în cadrul programului Orizont 2020 și să le promoveze accesul la diferite surse de finanțare, precum fondurile ESI și alte programe naționale sau regionale de investiții. Acțiunea a fost completată de o campanie de „mobilizare” adresată regiunilor sau statelor pentru a include scheme de finanțare adaptate instrumentului pentru IMM-uri în contextul punerii în aplicare a programelor operaționale proprii care utilizează fonduri ESI.

4.1 Date de monitorizare cheie – Orizont 2020 după trei ani

La sfârșitul anului 2016, în cadrul Orizont 2020, au fost încheiate 329 de cereri de propuneri, cu 115 235 de propuneri eligibile înaintate, pentru care a fost solicitată o contribuție financiară totală din partea UE de 182,4 miliarde EUR. Dintre acestea, numai 14 549 de propuneri au fost reținute pentru finanțare, aducând rata globală de succes a propunerilor complete eligibile în cursul primilor trei ani la 12,6 %. În total, la 1 septembrie 2017, au fost semnate 13 903 de acorduri de grant, cu o alocare bugetară de 24,8 miliarde EUR din partea UE. Numai la nivelul anului 2015 au fost semnate în total 4 594 de acorduri de grant, cu o contribuție financiară a UE de 8,3 miliarde EUR⁶.

În trei ani, au fost primite în total 399 927 de **cereri** eligibile. În 2016, numărul de cereri reținute și contribuția financiară care le-a fost alocată a crescut în mod semnificativ (cu 23,8 % și, respectiv, cu 17,1 % în raport cu 2015). După lansarea inițiativei „Orizont 2020”, din totalul cererilor, 38,4 % provin din universități, 36,1 din sectorul privat și 18,2 % din organisme de cercetare. Chiar dacă organismele publice au avut cea mai scăzută rată de cereri (3,5 %), acestea au înregistrat cea mai ridicată rată de succes.

În 2016, Germania a avut cea mai mare rată de **participare** la subvențiile semnate de fiecare stat membru al UE, urmată de Regatul Unit și de Spania. 12 state membre ale UE au înregistrat o creștere a participării, Suedia și Spania înregistrând cea mai mare creștere. Statele membre au primit în total 92,8 % din finanțare în primii trei ani ai programului Orizont 2020. Restul finanțării a fost alocat țărilor asociate ⁷ și țărilor terțe.

În cei trei ani, țările terțe au avut o cotă de participare la granturi semnate de 1,94 %, acordurile de grant fiind semnate de participanți din 94 de țări diferite. Primele cinci țări participante (Statele Unite, China, Africa de Sud, Canada și Brazilia) au reprezentat peste 40 % din totalul participării țărilor terțe.

Universitățile rămân pe primul loc în materie de finanțare primită, în timp ce sectorul privat aproape că le-a depășit în materie de participare.

⁵ http://ec.europa.eu/regional_policy/indexes/in_your_country_en.cfm

⁶ Acest set de date cuprinde cererile de propuneri încheiate la 31 decembrie 2016, prin urmare nu cuprinde cererile de propuneri lansate în 2016 și încheiate în 2017, care vor face obiectul următorului raport anual de monitorizare Orizont 2020

⁷ Țările asociate la Orizont 2020 sunt: Albania, Armenia, Bosnia și Herțegovina, Insulele Feroe, fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, Georgia, Islanda, Israel, Republica Moldova, Muntenegru, Norvegia, Serbia, Elveția, Tunisia, Turcia și Ucraina.

Cota participării sectorului privat la cererile de propuneri de la demararea programului și până la sfârșitul anului de raportare se ridică la 32,8 %. În cadrul pilonilor 2 și 3, cu excepția „Accesului la finanțarea de risc”, 63,9 % din toți beneficiarii acordurilor de grant semnate provin din sectorul privat.

Atât organismele publice, cât și alte entități și-au majorat cota de participare și contribuția financiară.

Au fost aproximativ 35 000 de cereri la **instrumentul pentru IMM-uri** de-a lungul celor trei ani, cu o creștere de la an la an (9 061 în 2014, 12 713 în 2015 și 13 186 în 2016). Rata medie de succes a propunerilor complete adresate instrumentului pentru IMM-uri a fost în primii trei ani de 7,5 % (9.1% în 2014, 6.4% în 2015 și 7.4% în 2016), fiind inferioară mediei programului Orizont 2020 de 14,8 % în ceea ce privește cererile globale. În 2016, IMM-urilor le-au fost alocate 23,6 % (1,17 miliarde EUR) din bugetele combinate destinate obiectivelor „Rolul de lider în domeniul tehnologiilor generice și industriale” (LEIT - *Leadership in Enabling and Industrial Technologies*) și „Provocări societale”, depășind cu 20 % obiectivul bugetar.

Aproximativ 54 % din numărul total de participanți sunt **nou-veniți**, în timp ce restul au participat și la PC7. În primii trei ani ai programului Orizont 2020, 73 % dintre noii-veniți proveneau din sectorul privat, ceea ce demonstrează atractivitatea Orizont 2020 pentru societățile private. Dintre acestea, 48,9 % erau IMM-uri.

În medie de-a lungul celor trei ani, 90,5 % din toate acordurile de grant au fost semnate în interiorul termenului legal de opt luni (ceea ce nu este valabil pentru CEC), crescând de la 90,9 % în 2015 la 93,7 % în 2016. În primii trei ani ai programului Orizont 2020, media **timpului de acordare a granturilor** a fost de 192,5 zile (208,4 în 2014, scăzând la 189,7 în 2015 și la 180,9 în 2016).

În plus, în 2016 a fost continuată noua inițiativă-pilot „**Calea rapidă către inovare**” (FTI - *Fast Track to Innovation*), cu obiectivul de bază de a promova inovarea prin reducerea timpului necesar pentru introducerea ideilor inovatoare pe piață. Dintr-un total de 1 096 propuneri primite, 48 au primit finanțare în 2016 de peste 100,9 milioane EUR, 51,7 % dintre participanții la proiect fiind IMM-uri.

În cursul acestei perioade, **experții evaluatori** ai propunerilor eligibile au venit din 107 țări diferite⁸. Majoritatea evaluatorilor erau afiliați unei universități sau unei organizații de cercetare (în total 68 %), în timp ce 17 % proveneau din sectorul privat. Organismele publice și alte entități au reprezentat aproximativ 15 % dintre evaluatori. 71 % proveneau din UE-15, 16 % din EU-13, 6 % din țări terțe și 6 % din țările asociate.

În 2016, au fost sporite eforturile de consolidare a relevanței interdisciplinare a cererilor de propuneri, acordându-se o atenție specială cercetării în domeniul **științelor sociale și umaniste (SSH - social sciences and humanities)**. În 2016, au existat 183 de teme cu relevanță pentru SSH. De asemenea, experți în domeniul SSH au participat la comitetele de evaluare aferente, fiind oferite orientări specifice experților și moderatorilor. În plus, SSH au jucat un rol primordial în cadrul celei de a șasea provocări societale, intitulată „Europa într-o lume în schimbare – societăți favorabile incluziunii, inovatoare și reflexive”, în cadrul căreia temele cu relevanță pentru SSH au atins 94 %.

S-au înregistrat progrese în activitatea pentru o mai bună integrare a **dimensiunii de gen** în Orizont 2020 și în Programul de lucru pentru 2016-2017, vizibilitatea genului îmbunătățindu-se în continuare. În prezent, există o pagină proprie dedicată egalității de gen

⁸ Evaluare realizată utilizând datele disponibile

pe site-ul web al programului Orizont 2020⁹, fiind depuse eforturi suplimentare pentru a asigura luarea în considerare a aspectelor legate de gen. În plus, cota contractelor semnate cu femei participante în calitate de experți în comisiile de evaluare pentru programul Orizont 2020 a fost 41 %, ceea ce reprezintă o creștere față de anul anterior de 37 %.

În prezent, se monitorizează cheltuielile destinate **acțiunilor climatice și celor destinate dezvoltării durabile** în cadrul Orizont 2020 în raport cu obiectivele privind cheltuielile, de 35 % și, respectiv de 60 %, stabilite în Regulamentul privind Orizont 2020. Cifrele pentru 2016 arată că obiectivul pentru dezvoltare durabilă este pe cale să fie atins, în timp ce obiectivul pentru politici climatice nu a fost încă îndeplinit. Cifrele aferente cheltuielilor pentru Orizont 2020 înregistrate în 2016 (corespunzătoare sumei de 8,3 miliarde EUR) sunt de 28 % pentru politici climatice și de 65 % pentru dezvoltare durabilă. Totuși, în comparație cu anii precedenți, ambele contribuții au crescut. Sunt necesare eforturi suplimentare din partea întregii Comisii pentru a garanta faptul că obiectivul de integrare a politicilor climatice în cadrul programului Orizont 2020 va fi atins. Integrarea constantă a politicilor climatice în cadrul DG-urilor responsabile cu punerea în aplicare a programului Orizont 2020 va fi susținută în continuare.

Programul Euratom a continuat să susțină securitatea nucleară și dezvoltarea energetică. În cadrul cercetărilor privind fisiunea nucleară, 48 de proiecte implicând 1 200 de cercetători au abordat cele trei domenii esențiale: securitatea nucleară, gestionarea deșeurilor și protecția radiologică. În cadrul cercetărilor privind fuziunea nucleară, programul a atins, până la sfârșitul anului 2016, 47 % din jaloanele fixate pentru cercetare pe perioada 2014-2018 și oferă informații și date cheie pentru funcționarea viitoare a ITER, instalație internațională de cercetare deschizătoare de drumuri aflată în construcție în Franța.

În 2016, în legătură cu problema **extinderii participării**, în paralel cu mecanismul de sprijin al politicilor sau cu „marca de excelență”, au fost selectate 10 proiecte în cadrul celei de-a doua faze a instrumentului de formare de echipe comune de cercetare pentru a contribui la creșterea performanței în materie de cercetare și la creșterea investițiilor în țări cotate mai slab în topul excelenței. Proiectele au primit între 10 și 14 milioane EUR fiecare, suma totală ajungând la 140 de milioane EUR. În 2016, a fost de asemenea lansată prima fază a formării de echipe comune de cercetare cu o contribuție financiară a UE de aproape 14 milioane EUR, ceea ce a condus la finanțarea a 30 de proiecte. În plus, s-a continuat sprijinirea Cooperării europene în domeniul științei și tehnologiei (COST - *European Cooperation in Science and Technology*).

Participarea internațională în cadrul programului Orizont 2020 s-a ameliorat în comparație cu începutul programului, însă rămâne încă mult sub nivelul PC7. Au fost întreprinse acțiuni corective pentru îmbunătățirea dimensiunii internaționale a programului „Orizont 2020”. În special, numărul temelor abordate în programul de lucru 2016-17 care sunt în mod specific relevante pentru cooperarea internațională a crescut în comparație cu programul de lucru 2014-15.

Mai mult, Comisia a continuat să încurajeze și să ajute țările industrializate și economiile emergente în ceea ce privește instituirea mecanismelor de finanțare a participării cercetătorilor lor la acțiunile programului Orizont 2020, iar în 2016 eforturile au continuat în vederea lărgirii sferei lor de aplicare. Activitățile de comunicare și evenimentele specifice de creare de parteneriate au fost consolidate îndeosebi prin campania „Orizont 2020 –

⁹ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/promoting-gender-equality-research-and-innovation>

Deschidere către lume”. Comisia Europeană adoptat în octombrie 2016 raportul intermediar privind strategia UE de cooperare internațională în materie de cercetare și inovare. Diplomația științifică devine o parte din ce în ce mai importantă a strategiei UE de cooperare internațională în materie de C&I. De exemplu, comunicarea comună „O politică integrată a UE pentru regiunea arctică”, publicată în aprilie 2016, evidențiază rolul esențial al C&I în dezvoltarea cooperării internaționale privind chestiunile referitoare la regiunea arctică. De asemenea, UE a mobilizat resurse politice, financiare și științifice substanțiale în vederea sprijinirii persoanelor afectate de virusul Zika și în vederea opririi răspândirii, controlării, tratării și, în cele din urmă, eradicării acestuia (cu o cerere de propuneri specifică în valoare de 30 milioane EUR) . Aceasta a inclus finanțare din partea statelor membre și a Comisiei Europene.

În 2016, Tunisia, Georgia și Armenia au fost asociate la programul Orizont 2020, ridicând numărul țărilor asociate la 16.

5. CENTRUL COMUN DE CERCETARE (JRC - *JOINT RESEARCH CENTRE*)

În 2016, JRC a continuat să furnizeze sprijin științific inițiativelor politice esențiale precum dezvoltarea regională, piața unică digitală, uniunea energetică, economia circulară, standardizarea, uniunea economică și monetară și migrația.

În aprilie 2016, comisarul Navracsics a aprobat noua nouă strategie până în 2030 a JRC. Strategia pregătește JRC pentru a servi mai bine prioritățile actuale și viitoare ale Comisiei. Ea se axează, printre altele, pe gestionarea cunoștințelor și pe cooperarea cu principalii parteneri. JRC a contribuit în mod activ la punerea în aplicare a noii politici a Comisiei de gestionare a datelor, informațiilor și cunoștințelor despre întreprinderi. Sistemul de modelizare a stocurilor și de gestionare a cunoștințelor, care constituie un instrument al a JRC, fost extins până la scara întregii Comisii. În octombrie 2016, a fost lansat un spațiu online de cooperare, cu scopul de a îmbunătăți activitățile în colaborare, prin utilizarea platformei „Connected” pentru cele 27 de echipe ale țărilor participante la semestrul european. În plus, au fost înființate noi centre de cunoaștere (pentru migrație și demografie și pentru politicile teritoriale) și centre de competență (pentru indicatorii sintetici și tablourile de bord, precum și pentru evaluarea microeconomică). Prin reunirea experților, a competențelor, a instrumentelor, a aptitudinilor, a datelor și a cunoștințelor și prin colaborarea cu direcțiile generale din întreaga Comisie, aceste centre își pot adapta oferta de consiliere științifică și de cunoștințe solide printr-o mai bună abordare a necesităților politice.

Prin partajarea cunoștințelor, a competențelor și a instalațiilor sale cu peste 1 000 de parteneri din întreaga lume, JRC menține un înalt nivel de expertiză și susține procesul de elaborare a politicilor furnizând cele mai bune date științifice disponibile. În 2016, JRC a încheiat acorduri cu organizații strategice precum Universitatea Centrală Europeană, Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT), Academia Națională de Științe a Ucrainei, Departamentul Energiei din SUA (DoE - *Department of Energy*) și Institutul de studii geologice din SUA (*US Geological Survey*). De asemenea, JRC și-a întărit relațiile cu țările africane, în special prin intermediul unui eveniment de consolidare a capacităților, care a abordat provocările legate de elaborarea de politici bazate pe date concrete. Printre alte evenimente de succes organizate în comun de JRC se numără manifestările intitulate „Știința întâlnește regiunile” și „Știința se întâlnește cu parlamentele”, precum și al cincilea forum anual al strategiei UE pentru regiunea Dunării și sprijinul pentru transferul de tehnologie către țările din Balcanii de Vest.

6. DISEMINARE, EXPLOATARE ȘI COMUNICARE

Comisia Europeană desfășoară activități prin intermediul cererilor specifice de propuneri, al acțiunilor de coordonare și sprijin și al achizițiilor publice în vederea furnizării de asistență specifică proiectelor și consorțiilor cu scopul de a optimiza exploatarea și diseminarea rezultatelor, cu un buget în 2016 de aproximativ 6,6 milioane EUR. Un contract cadru denumit „*Common Exploitation Booster*” (1,6 milioane EUR) susține 239 de proiecte, cu 40 de servicii finalizate până la sfârșitul anului 2016. Pentru părțile interesate externe, CORDIS, principalul depozit și portal public al Comisiei Europene menit să disemineze informații privind toate proiectele de cercetare finanțate de UE, precum și rezultatele acestora, a fost sprijinit cu 5 milioane EUR. CORDIS a fost extins și îmbunătățit cu noi inițiative. Rezultatele exploatabile ale cercetării sunt disponibile pentru anumite grupuri vizate prin intermediul „*Results Packs*”, iar un nou serviciu ameliorat intitulat „Rezultate pe scurt” prezintă unui public mai larg rezultatul și impactul proiectelor. Acest lucru a fost completat de eforturi susținute pentru a evidenția succesele C&I finanțate de UE, punând accentul pe Orizont 2020. A fost lansată o nouă acțiune de comunicare pentru a evidenția impactul pe termen mai lung al sprijinului durabil al UE pentru C&I în domenii-cheie.

În conformitate cu politica de acces deschis a programului Orizont 2020, beneficiarii trebuie să se asigure că publicațiile științifice evaluate *inter pares* obținute cu finanțare din partea Orizont 2020 sunt stocate în depozite și sunt puse la dispoziție în mod deschis, ceea ce implică un acces online gratuit pentru utilizatori. Pe baza acordurilor de grant semnate, până la sfârșitul anului 2016 aproximativ 68 % dintre proiectele din domeniile de bază participă la exercițiul-pilot. Deși exercițiul-pilot vizează zonele selectate din programul Orizont 2020, au fost înregistrate progrese în vederea consolidării accesului deschis la publicații și date de cercetare, astfel încât accesul deschis la date să devină regula de bază a programelor de lucru începând cu 2017.

Impactul monitorizării și evaluării în programarea strategică și în ciclul de elaborare a politicilor a fost consolidat în conformitate cu pachetul pentru o mai bună legiferare.

7. PERSPECTIVE

Perspectivile au fost conturate atât de apropierea jumătății perioadei de aplicare a programului Orizont 2020, inclusiv de exercițiul de evaluare intermediară, cât și de eforturile timpurii de a pune bazele programului-cadru următor.

Evaluările intermediare ale programului Orizont 2020 și ale programului Euratom au fost finalizate în 2017¹⁰. Rezultatele acestor exerciții au condus la îmbunătățiri ale programului de lucru pentru 2018-2020, ca, de exemplu, atenția acordată îmbunătățirii ratei de reușită a solicitanților.

Un grup la nivel înalt, prezidat de Pascal Lamy, a fost instituit în septembrie 2016 pentru a elabora o viziune pentru viitorul C&I în UE și a formula recomandări strategice privind optimizarea impactului programelor UE de C&I în viitor. În iulie 2017, grupul a prezentat raportul final¹¹. Raportul grupului la nivel înalt, împreună cu lecțiile învățate în cadrul evaluării intermediare a programului Orizont 2020, un exercițiu prospectiv în curs de desfășurare și justificarea economică a finanțării publice a C&I și impactul acesteia vor constitui pietrele de temelie ale programului-cadru următor, care va fi propus de Comisie în 2018.

¹⁰ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=h2020evaluation

¹¹ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=hlg